

บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีทางการเงิน (Monetary Theory)

ผู้ตั้งทฤษฎีทางการเงิน (Monetary Theory) คือ ฮาวเทรย์ (Hawtrey) อธิบายว่า เนื่องจากการขยายและลดปริมาณสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ จึงเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดวัฏจักรเศรษฐกิจ

เริ่มต้นโดยธนาคารเห็นว่าเงินสำรองส่วนเกินเหลืออยู่เป็นจำนวนมากขึ้น ก็จะมีการจูงใจผู้ลงทุนมากขึ้นด้วย การลดเงื่อนไขหรือการลดอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมให้ต่ำลง จึงทำให้มีผู้มากู้เงินไปลงทุนเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการจ้างงานและเกิดรายได้ตลอดจนเกิดอำนาจซื้อหรือรายจ่ายของประชาชนเพิ่มมากขึ้น สินค้าและบริการจึงขายได้มากขึ้น เป็นเหตุจูงใจให้มีการกู้เงินมาลงทุนใหม่หรือขยายการลงทุนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นปริมาณเงินและเครดิตที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจจึงเพิ่มขึ้น ระดับราคาสินค้าและบริการมีแนวโน้มสูงขึ้น จึงเป็นสิ่งกระตุ้นในระบบเศรษฐกิจให้มีการขยายตัวต่อไป ตราบใดที่ระบบธนาคารพาณิชย์ยังคงมีเงินสำรองส่วนเกินเหลือให้กู้

แต่เนื่องจากเงินสำรองส่วนเกินของระบบธนาคารพาณิชย์มีปริมาณจำกัด ดังนั้นเมื่อมีผู้ลงทุนมากขึ้นไปลงทุนเพิ่มมากขึ้น จะทำให้เงินสำรองส่วนเกินของระบบธนาคารพาณิชย์ลดน้อยลง ถ้าหากหมดลงระบบธนาคารพาณิชย์จะไม่สามารถขยายสินเชื่อได้อีก ดังนั้น เมื่อปริมาณเงินสำรองส่วนเกินลดน้อยลง ระบบธนาคารพาณิชย์ก็จะให้กู้ยืมน้อยลงด้วย การเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ตามมาก็คือการผลิตและการลงทุน ตลอดจนการจ้างงานและรายได้ประชาชนลดลง ในระยะแรกประชาชนอาจใช้จ่ายรวมในระดับเดิมต่อไปก่อน แต่ในที่สุดรายจ่ายรวมของประเทศก็จะต้องลดลง ซึ่งจะทำให้สินค้าและบริการขายไม่หมด ประกอบกับในช่วงระยะเวลาที่ผู้ผลิตส่วนมากถึงเวลาที่จะต้องชำระหนี้เงินกู้คืนธนาคารพาณิชย์ ดังนั้น จึงทำให้ปริมาณเงินและเครดิตที่หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจลดน้อยลง ทำให้อำนาจซื้อของประชาชนลดลงเป็นผลทำให้ระดับราคาสินค้าและบริการ ตลอดจนกำไรของผู้ผลิตหรือผู้ลงทุนลดลง จึงส่งผลทำให้ระบบเศรษฐกิจเกิดการถดถอยและนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจตกต่ำได้

อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะเวลาที่ระบบเศรษฐกิจตกต่ำนี้ ระดับราคาสินค้าและบริการยังคงลดลงต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งจะเป็นผลทำให้ประชาชนมีเงินเหลือสำหรับเก็บออมหรือฝากระบบธนาคาร

พาณิชย์เพิ่มมากขึ้น ทำให้ระบบธนาคารพาณิชย์มีเงินสำรองส่วนเกินเพิ่มมากขึ้น จึงต้องการให้กู้มากขึ้นด้วยการลดอัตราดอกเบี้ยลง ซึ่งจะเป็นผลทำให้มีการลงทุนเพิ่มขึ้นอีกจนทำให้ระบบเศรษฐกิจมีการฟื้นตัวและนำไปสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจอันเป็นวงจรวัฏจักรเศรษฐกิจอีกรอบหนึ่งต่อไป

แบบจำลองส่วนแบ่งและส่วนแปรเปลี่ยน (Shift and Share Analysis)¹

เป็นแบบจำลอง ซึ่งพิจารณาความเจริญเติบโตของภูมิภาคหนึ่งในรูปแบบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสาขาเศรษฐกิจของภูมิภาคนั้น ๆ โดยอาจถือว่าอัตราการจัดสรรทรัพยากรระหว่างสาขาเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดความเจริญเติบโตของภูมิภาคนั้น ๆ ภูมิภาคที่มีโครงสร้างของสาขาเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวยต่อความเจริญเติบโต และมีความได้เปรียบในแง่สถานที่ตั้งก็จะมี ความเจริญเติบโตมาก

แบบจำลอง "Shift and Share Analysis" ซึ่งเดิมเรียกว่า แบบจำลองโครงสร้างอุตสาหกรรมของการเติบโตของท้องถิ่น (The Industrial Structure Model of Regional Growth) แยกการเติบโตของตัวแปรในระดับท้องถิ่น เช่น ตัวแปรมูลค่าเพิ่ม (Value Added) หรือตัวแปรผลผลิตรวม (Gross Output) เป็นต้น แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. มูลค่าที่แท้จริงของท้องถิ่น (Regional Share) คือ ส่วนแบ่งของท้องถิ่น ส่วนนี้ขึ้นอยู่กับ การเติบโตของตัวแปรในระดับประเทศ
2. ส่วนเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่แท้จริง (Proportion Shift) เป็นส่วนของการเติบโตของ ตัวแปรนั้น ๆ เช่น แสดงถึงภาคเศรษฐกิจของสาขาใดสาขาหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับ การเติบโตของ ภาคเศรษฐกิจนั้น
3. ส่วนเปลี่ยนแปลงของมูลค่าที่แท้จริง (Differential Shift) ส่วนนี้ขึ้นอยู่กับความแตกต่าง ระหว่างความเติบโตของภาคเศรษฐกิจนั้น ๆ หรือตัวแปรอื่น ๆ ในท้องถิ่น ซึ่งเกิดจากฐานะของท้องถิ่น นั้น ๆ ที่จะแข่งขันกับท้องถิ่นอื่น ๆ ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

¹พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิ์. การศึกษาการกระจายสินค้าของธนาคารพาณิชย์. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์ มหาวชิราวุธ (เศรษฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, 2538.

จากความสัมพันธ์ของส่วนแสดงการเติบโตของตัวแปรทั้ง 3 ส่วน ในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ ในแบบจำลอง "Shift and Share Analysis" แสดงรูปคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$* V_{ij}^n = V_{ij}^{n-1} \left\{ \frac{GDP^n}{GDP^{n-1}} - 1 \right\} + V_{ij}^{n-1} \left\{ \frac{V_i^n}{V_i^{n-1}} - \frac{GDP^n}{GDP^{n-1}} \right\} + V_{ij}^{n-1} \left\{ \frac{V_{ij}^n}{V_{ij}^{n-1}} - \frac{V_i^n}{V_i^{n-1}} \right\}$$

Regional Share Proportion Shift Differential Shift

หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่แท้จริง เท่ากับ ผลบวกของตัวแปรที่แท้จริงของส่วนท้องถิ่น (Regional Share) ส่วนเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่แท้จริงตามสัดส่วนระหว่างท้องถิ่น (Proportional Shift) และส่วนเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่แท้จริงตามส่วนต่างระหว่างท้องถิ่น (Differential Shift) ตามลำดับ²

- เมื่อ GDP = ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น
 V_i = มูลค่าของตัวแปรที่แท้จริง (มูลค่าเพิ่ม) ในภาคเศรษฐกิจที่ i ในระดับประเทศ
 V_{ij} = มูลค่าของตัวแปรที่แท้จริง (มูลค่าเพิ่ม) ในภาคเศรษฐกิจที่ i ในท้องถิ่น j
 n = ปีที่ศึกษา
 $*$ = การเปลี่ยนแปลง

²ส่วนท้องถิ่น (Regional Share) มีความหมายเช่นเดียวกับผลจากอัตราการเจริญเติบโตของประเทศ (National Growth Effect) ส่วนระหว่างท้องถิ่น (Proportion Shift) มีความหมายเช่นเดียวกับผลจากส่วนผสมของอุตสาหกรรม (Industry Mix Effect) และส่วนต่างระหว่างท้องถิ่น (Differential Shift) มีความหมายเช่นเดียวกับผลจากส่วนแบ่งของภูมิภาค (Regional Share Effect)

ค่าส่วนเปลี่ยนแปลงของมูลค่าตัวแปรที่แท้จริงตามสัดส่วนระหว่างท้องถิ่น (Proportion Shift) ถ้าเป็นบวก แสดงถึงการเติบโตของตัวแปรสาขาเศรษฐกิจนั้น ๆ มีมูลค่าเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น และถ้าเป็นลบแสดงถึงการเติบโตของตัวแปรสาขาเศรษฐกิจนั้น ๆ มีมูลค่าลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น

ค่าส่วนเปลี่ยนแปลงของมูลค่าตัวแปรที่แท้จริง (Differential Shift) ของสาขาเศรษฐกิจหนึ่งในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งมีมูลค่าเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับการเติบโตของสาขาเศรษฐกิจนั้นของสาขาเศรษฐกิจนั้นของประเทศ และถ้าเป็นลบแสดงถึงการเติบโตของสาขาเศรษฐกิจหนึ่งในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง มีมูลค่าลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับการเติบโตของสาขาเศรษฐกิจนั้นของประเทศ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการดำเนินการวิจัยคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2532) : ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของธนาคารพาณิชย์ในการกระจายสินเชื่อและพัฒนาเศรษฐกิจ : กรณีศึกษาจังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยได้ศึกษาถึงบทบาทของธนาคารพาณิชย์ ในการให้สินเชื่อกู้ยืมแก่สาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ เปรียบเทียบถึงการกระจายสินเชื่อระหว่างสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ การกระจายสินเชื่อในเขตเมืองและอำเภอรอบนอก จำนวนเงินทุนหรือเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ และได้ศึกษาถึงความสอดคล้องระหว่างนโยบายและเป้าหมายในการให้สินเชื่อและให้กู้ยืมของรัฐเป็นรายจังหวัด ซึ่งได้พบว่าการกระจายสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในเขตภาคเหนือตอนบนส่วนใหญ่ยังไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ในการกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจออกสู่ชนบทมากเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะมีการกระจายสินเชื่อให้แก่ลูกค้ารายใหญ่มากกว่าลูกค้ารายย่อย สินเชื่อมีการกระจุกตัวเกิดการกระจายที่ไม่เท่าเทียมกัน ได้แก่ การให้สินเชื่อในเขตอำเภอเมืองมากกว่าอำเภอรอบนอก และให้สินเชื่อแก่สาขาพาณิชย์กรรมมากกว่าสาขาเศรษฐกิจอื่น ๆ ดังนั้นธนาคารพาณิชย์ควรมีบทบาทในการเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญ ที่จะช่วยภาครัฐในการพัฒนาภูมิภาคและชนบทในการเป็นแหล่งระดมเงินออมเข้าสู่ระบบการเงินของประเทศและทำหน้าที่จัดสรรเงินออมไปสู่สาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมืองและอำเภอรอบนอกให้เท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาคและชนบทมากขึ้น

ชาญวิทย์ อุดร (2541) : ได้ศึกษาเรื่อง ระดับของผลกระทบจากความผันผวนทางเศรษฐกิจที่มีต่อเสถียรภาพของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย โดยศึกษาว่าโครงสร้างของทรัพย์สินและหนี้สินของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ผลการดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย และขนาดผลกระทบของความผันผวนทางเศรษฐกิจ ที่มีต่อการดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งเป็นการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2534 - 2540 ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยมีความคล่องตัวน้อยในการจัดสรรสภาพคล่องส่วนเกินตามกลไกตลาด ปัญหาประการหนึ่งก็คือ การเพิ่มสูงขึ้นของอัตราดอกเบี้ยอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ประกอบกับธนาคารพาณิชย์ไม่มีความคล่องตัวในการปรับลดอัตราดอกเบี้ย ภาวะดังกล่าวมีผลทำให้ความสามารถในการทำกำไรของระบบธนาคารพาณิชย์ลดลง ซึ่งพบว่าความที่ตกต่ำทางเศรษฐกิจเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 นั้น ระบบธนาคารพาณิชย์ไม่อยู่ในสถานะที่สามารถดำรงเสถียรภาพในระยะยาวได้ เนื่องจากเมื่อมีความผันผวนทางเศรษฐกิจ ทำให้มีผลกระทบต่อการทำกำไรและสภาพคล่องของระบบธนาคารพาณิชย์ค่อนข้างมากคือ ธนาคารพาณิชย์มีความอ่อนไหวต่อภาวะทางเศรษฐกิจ เช่นเมื่อเศรษฐกิจมีการขยายตัว ธนาคารพาณิชย์ก็จะขยายการปล่อยสินเชื่อในอัตราที่สูง แต่เมื่อประเทศประสบปัญหาภาวะความชะงักงันทางเศรษฐกิจธนาคารพาณิชย์ก็ไม่มีปรับตัว เพื่อดำรงความสามารถในการทำกำไรให้อยู่ในระดับที่ปกติหรือน้อยกว่าปกติเพียงเล็กน้อยได้

ไชยยง ปฐวิทรานนท์ (2527) : ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย โดยศึกษาและคาดคะเนปัจจัยที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ ได้แยกพฤติกรรมการให้กู้ยืมเป็น 3 ประเภท คือ 1. เงินกู้ และเงินเบิกเกินบัญชี 2. การซื้อลดตั๋วเงิน 3. การทำ Trust Receipt โดยการสร้างแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ในการให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ โดยใช้ Profit Maximization Principle เป็นพื้นฐานในการกำหนดความสัมพันธ์ของตัวแปรในสมการ (Functional Relationship) พบว่า อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมมีผลในทางลบต่อพฤติกรรมการให้กู้ยืม ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อสันนิษฐานที่พิจารณาจากด้านอุปทานของสินเชื่อ ซึ่งคาดว่าจะมีค่าเป็นบวก เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ใช้ในการประมาณเป็นอัตราเพดาน (Ceiling Rate) ตามที่กฎหมายกำหนด ตามข้อเท็จจริงลูกค้าของธนาคารพาณิชย์บางส่วนได้รับสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าอัตราเพดาน ดังนั้นอัตราผลกำไรของธนาคารพาณิชย์จึงมีค่าสูงกว่าความเป็นจริง (Overvaluation) ไม่มากนักน้อย ในเวลาที่เกิดภาวะขาดแคลนเงินทุนหรือยามที่มีความต้องการสินเชื่อเพิ่มขึ้น มีแนวโน้มสูงขึ้นในขณะที่อัตราเพดานยังคงเดิม ธนาคารพาณิชย์พยายามตอบสนองความต้องการดังกล่าวจึงปล่อยสินเชื่อมากขึ้น จึงเป็นไปได้ที่จะเกิดความสัมพันธ์ในทางลบดังกล่าว และการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์ที่ปลอดพันธะ 1 ล้านบาท มีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์

ปล่อยเงินกู้ (ในรูปเงินกู้เบิกเกินบัญชี และเงินกู้ที่มีกำหนดเวลา) เท่ากับ 4 แสนบาท โดยประมาณ ที่เหลือจะจัดสรรในรูปการถือพันธบัตร (ส่วนหนึ่งเป็นพันธะผูกพันเพื่อให้สอดคล้องกับเงื่อนไขในการขยายสาขา) การซื้อลดตั๋วเงิน และการให้สินเชื่อในรูป Trust Receipt และพบว่าความเร็วของการปรับตัวมีสูง คือหากขนาดของการปล่อยกู้ที่เป็นจริงแตกต่างจากขนาดที่เหมาะสม จะมีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงขนาดการให้กู้มากและไม่ชักช้า ที่เป็นเช่นนี้เพราะการให้กู้ยืมในประเทศส่วนใหญ่เป็นการกู้ยืมระยะสั้น ทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถปรับขนาดของการปล่อยกู้เพื่อตอบสนองต่อสภาพคล่องได้ทันท่วงที เมื่อเปรียบเทียบปริมาณเงินกู้ให้แก่ภาครัฐบาล ภาคครัวเรือน และภาคธุรกิจแล้วปรากฏว่า ภาคธุรกิจความเร็วในการปรับตัวมากที่สุด เนื่องจากภาคธุรกิจเป็นลูกค้ารายใหญ่ของธนาคารพาณิชย์ ดังนั้นธนาคารพาณิชย์ย่อมจะให้ความสนใจแก่ลูกค้ากลุ่มนี้เป็นพิเศษกว่ากลุ่มอื่น และพยายามสนองตอบต่อขนาดอันเหมาะสมของกลุ่มผู้กู้ที่ค่อนข้างมาก และยังพบว่าเงินให้กู้ยืมแก่ภาครัฐบาล และการกู้ยืมระหว่างธนาคารพาณิชย์มีการเพิ่มขึ้นอย่างฉับพลันในปี 2521 ในขณะที่การให้กู้ยืมภาคเศรษฐกิจอื่นมีการเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ น่าจะสืบเนื่องมาจากในระยะนั้นรัฐบาลใช้นโยบายการคลังขาดดุลเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ส่วนหนึ่งเพื่อนำมาใช้จ่าย นโยบายนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะต้องพยายามหาเงินให้รัฐบาลกู้ยืม และให้ขณะเดียวกันจะต้องป้องกันมิให้มีผลกระทบต่อลูกค้าสำคัญในภาคเศรษฐกิจต่างๆ อีกด้วย

ทวีติยา บุศยรัตน์ (2541) : ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารด้านสินเชื่อเพื่อลดความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสี่ยงในการให้บริการทางด้านสินเชื่อ โดยได้จากข้อมูลทางด้านลูกหนี้ และความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสินเชื่อคือเจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ ได้พบว่า สาเหตุมาจากปัญหาด้านภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาทั้งภายในและภายนอกประเทศ กิจกรรมของลูกหนี้ขาดเงินทุนหมุนเวียน เนื่องจากนำเงินไปใช้นอกกิจการ ลูกหนี้กู้เงินแต่ไม่ได้ใช้เงินเพื่อการลงทุนแต่กู้ไปเพื่อแก้ไขหนี้ที่มีอยู่เดิม ลูกหนี้ไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ต่อไปได้เนื่องจากไม่มีรายได้ไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงต้องมีการพิจารณาสินเชื่อโดยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ และระมัดระวังในการพิจารณาสินเชื่อให้มากขึ้น โดยให้ความสำคัญด้านคุณสมบัติของลูกหนี้ ความสามารถในการชำระหนี้ ด้านเงินทุน ไม่ให้นำเงินทุนไปใช้นอกกิจการด้านหลักประกัน หากพบว่าหลักประกันขาดสภาพคล่องควรปฏิเสธการขอกู้หรือลดวงเงินกู้ลง และด้านภาวะเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศ ปัจจัยเหล่านี้จะต้องนำมาในการพิจารณาสินเชื่อเพื่อให้เกิดความเสี่ยงน้อยที่สุด และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะมีผลต่อความเสี่ยงในการให้สินเชื่อ

ก็คือการติดตามหนี้ของธนาคารเพราะเป็นสัญญาณเตือนให้ธนาคารได้ทราบถึงความผิดปกติของลูกหนี้ได้ เพื่อหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขความเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ทันเวลาที่

นิกร สิมะสถิตย์ชัย (2540) : ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการให้สินเชื่ออุปโภคบริโภคของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเชียงใหม่ ดัชนีราคาผู้บริโภค และงบประมาณรายจ่ายของจังหวัดเชียงใหม่ สามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่ออุปโภคบริโภคได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการได้รับสินเชื่ออุปโภคบริโภค คือ ระดับราคาสินค้า งบประมาณของรัฐ และรายได้ ผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับรายได้ เงินเฟ้อ และค่าใช้จ่ายภาครัฐ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาร่วมกับเป้าหมายการเติบโตของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ร่วมกับนโยบายของธนาคารเป็นประจำทุกปี และพบว่าธนาคารพาณิชย์ได้ปล่อยสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยมากเป็นอันดับแรก ทำให้เกิดปัญหาชำระหนี้สินมาก เนื่องจากลูกค้าซื้อที่อยู่อาศัยเพื่อการเก็งกำไร และนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องเข้มงวดในการให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยมากกว่าสินเชื่อเพื่อการเดินทาง และสินเชื่ออื่น ๆ ลูกค้าที่ขอสินเชื่อร้อยละ 80 ไม่เคยถูกธนาคารปฏิเสธในการขอสินเชื่อเพราะลูกค้าได้ทราบถึงหลักเกณฑ์ที่ธนาคารใช้ในการพิจารณาสินเชื่อและสามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์ แต่ลูกค้าก็ยังประสบปัญหาที่มีต่อธนาคารคือ ธนาคารเข้มงวดในหลักเกณฑ์มากเกินไป และเจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสนใจลูกค้ารายย่อย ธนาคารพาณิชย์จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่สินเชื่อ ให้ความรู้ในเรื่องภาวะเศรษฐกิจ การตลาด การแข่งขัน รวมทั้งด้านจรรยาบรรณของพนักงานของธนาคารด้วย และด้านการบริการ ควรให้คำแนะนำ และให้บริการที่ดีต่อลูกค้า

นพพร เรืองสกุล (2530) : ได้วิจัยเรื่อง นโยบายแก้ปัญหาวิกฤตในธนาคารพาณิชย์ไทย พบว่าสาเหตุที่ธนาคารพาณิชย์แต่ละธนาคารประสบปัญหาแยกได้เป็น 2 ปัจจัย คือ จากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในคือ การบริหารธนาคารพาณิชย์แต่ละธนาคารเอง

ปัจจัยภายนอกที่สำคัญคือ สภาพการเมืองเศรษฐกิจและการเงิน ปัจจัยทางด้านการเมืองมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกลุ่มผู้ถือหุ้นในธนาคาร หรือการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการและผู้บริหาร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการบริหารงานและคุณภาพของสินเชื่อ หนี้สินที่เสียหายจะมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับผู้บริหารและการแทรกแซงของผู้ถือหุ้นว่ากระทำไปเพื่อให้กู้ยืมแก่ธุรกิจที่สมควรได้รับเงินหรือไม่ ปัจจัยทางการเศรษฐกิจก็มีผลกระทบโดยตรงต่อกิจการธนาคาร เช่น ภาวะเศรษฐกิจซบเซา หรือตกต่ำ และภาวะการเงินเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหากับธนาคารพาณิชย์ได้ เช่น ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย ในกรณี

ที่ธนาคารใดเป็นธนาคารที่กู้ยืมเงินจากตลาดเงินจำนวนมาก ดอกเบี้ยที่สูงจะเกิดต้นทุนเพิ่มขึ้นทำให้กำไรลดต่ำลง ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้เกิดหนี้เสียเป็นจำนวนมาก ธนาคารนั้นอาจจะมีผลการดำเนินงานขาดทุนได้ สำหรับธนาคารที่มีฐานะเงินตราต่างประเทศสูงอาจขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนได้ ในระยะที่อัตราแลกเปลี่ยนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หรือเปลี่ยนไปในทิศทางที่ไม่คาดคิด

ปัจจัยภายในที่สำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาในธนาคารพาณิชย์คือ ความสามารถในการบริหารงาน อาจกล่าวได้ว่าเพราะผู้บริหารไม่มีความสามารถเพียงพอหรือคาดคะเนสถานการณ์ผิดพลาด หรือมีการควบคุมที่ไม่รัดกุมหรือธนาคารมีการขยายตัวเร็วเกินไป โดยไม่ได้มีการวางรากฐานด้านการควบคุมไว้พอเพียง จึงทำให้เกิดปัญหาในระดับสาขา ผู้บริหารระดับล่างได้ปล่อยสินเชื่อโดยไม่ติดตาม และปล่อยสินเชื่อให้กับบุคคลที่ไม่สมควรได้รับสินเชื่อ เป็นต้น ส่วนอีกกรณีหนึ่งคือการซื้อกองธนาคาร ไม่ว่าจะเป็โดยวิธีที่กู้ยืมเงินกับบุคคลที่ไม่มีตัวตน หรือผู้บริหารหาวิธีนำเงินของธนาคารออกไปใช้เป็นการส่วนตัว เป็นต้น และพบว่าหลังจากที่เกิดหนี้เสียและธนาคารพาณิชย์มีฐานะการดำเนินงานที่อ่อนแอลงมาก การแก้ไขให้ธนาคารนั้นกลับฟื้นคืนดีขึ้นมาไม่ใช่เรื่องง่าย แต่เป็นเรื่องที่ต้องใช้ความพยายามอย่างมากที่จะปรับปรุงระบบภายใน แก้ไขปัญหา ติดตามลูกหนี้ และในท้ายที่สุดสิ่งเหล่านี้จะสำเร็จได้ถ้ามีเงินจากแหล่งภายนอกเป็นจำนวนมาก ที่จะเข้าไปทดแทนส่วนที่ได้เสียหายไป รวมทั้งมีผู้บริหารที่มีความสามารถ

พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิ์ (2538) : ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการกระจายสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ โดยได้ศึกษาการกระจายสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์แก่สาขาเศรษฐกิจในท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทย หากการกระจายสินเชื่อให้กับสาขาเศรษฐกิจเป็นไปอย่างไม่เหมาะสม จะเป็นผลเสียต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างเมืองและชนบทได้ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณและใช้แบบจำลอง "Shift and Share Analysis" เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์กับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยจะทำการวิเคราะห์ทั้งภาคการเงิน (Financial Sector) และภาคแท้จริง (Real Sector) ขนานกันไปเพื่อเปรียบเทียบการเจริญเติบโตของตัวแปรการเงินคือสินเชื่อกับมูลค่าเพิ่มของเศรษฐกิจที่แท้จริง (Real Economic Sector) ทั้ง 7 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม สาขาเหมืองแร่และย่อย สาขาอุตสาหกรรม สาขาคมนาคมขนส่ง สาขาค้าส่งค้าปลีก สาขาที่อยู่อาศัย และสาขาอื่น ๆ (ประกอบด้วย สาขาก่อสร้าง การไฟฟ้าและประปา ธนาคารประกันภัยและอสังหาริมทรัพย์ การบริหารและการป้องกัน การบริการ) และรวมทั้ง 5 ภาค คือ กรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และ

ภาคใต้ ซึ่งพบว่ามีความไม่สอดคล้องกันกล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์กระจายสินเชื่อให้แก่ภาค
ภูมิศาสตร์ในอัตราที่สูงขึ้นเมื่อเทียบกับการเติบโตของมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติในระดับประเทศ
และสูงกว่าการเติบโตของการเติบโตของสินเชื่อในระดับประเทศ แต่บางสาขาเศรษฐกิจในแต่ละภาค
ภูมิศาสตร์มีอัตราการเติบโตร้อยกว่าการเติบโตของสาขาเศรษฐกิจในระดับประเทศ และทำให้เกิด
ความสัมพันธ์ในเชิงลบระหว่างการเติบโตของสินเชื่อ ในแต่ละภาคภูมิศาสตร์กับสาขาเศรษฐกิจนำ
ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติรายภาคในแต่ละท้องถิ่น คือธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่สาขา
เศรษฐกิจ น้อยกว่าความต้องการ ดังนั้น ควรมีมาตรการจูงใจให้ธนาคารพาณิชย์กระจายสินเชื่อ
แก่ท้องถิ่นต่าง ๆ ในสัดส่วนต่อสินเชื่อทั้งหมดใกล้เคียงกับสัดส่วนผลผลิตจากท้องถิ่นในผลิตภัณฑ์
ประชาชาติและในแต่ละภาคภูมิศาสตร์นั้น ควรจูงใจให้ธนาคารพาณิชย์กระจายสินเชื่อให้แก่สาขา
เศรษฐกิจต่าง ๆ ในสัดส่วนต่อสินเชื่อย่อยภาคใกล้เคียงกับสัดส่วนของผลผลิตแต่ละสาขาเศรษฐกิจ
ในผลิตภัณฑ์ประชาชาติรายภาค เพื่อให้สาขาเศรษฐกิจนำในท้องถิ่น มีโอกาสขยายตัวมากขึ้น และ
ส่งผลต่อเนื่องให้สาขาเศรษฐกิจอื่น ๆ ในท้องถิ่นเติบโตตามไปด้วย